

Příkladné zapracování MKV do ŠVP

ZŠ Vrané nad Vltavou
ZŠ Smržovka

Předmět Globální výchova v ZŠ Vrané n/V

Autor předmětu Globální výchova zařadil témata MKV do předmětu **Globální výchova**.

Jedná se o netradiční předmět, který zohledňuje globální pohled v souvislostech a vztazích na svět v 21. století. Mezi jeho hlavní cíle patří vybudování komplexního pohledu žáků na svět v celé jeho pestrosti a rozmanitosti; schopnost chápat tuto pestrost a rozmanitost jako prostředek pro sebeobohacování a zdokonalování; schopnost aktivně se podílet na vytváření hodnot a vztahů a také nést důsledky za své činy.

Globální výchova výrazně vychází z praktických životních zkušeností a v důsledku toho a také ze své vlastní podstaty svým obsahem zasahuje do většiny vzdělávacích oblastí (nejvíce asi do oblastí Člověk a příroda, Člověk a společnost a Informační a komunikační technologie). Podobné je to i s jejím vztahem k průřezovým tématům – globální výchova se více či méně dotýká prakticky všech.

Učivo je realizováno převážně aktivními metodami výuky, které samy o sobě slouží jako prostředek pro vytváření příslušných kompetencí a výstupů – např. simulačními hrami. Předmět je realizován ve dvouhodinových blocích jednou za 14 dní.

hraním rolí, skupinovými projekty, obhajobou vlastních hypotéz, ... Žáci mají k dispozici pracovní listy a různé zdroje informačních materiálů – odborné knihy, trvalé internetové připojení k počítači apod.

Výuka probíhá ve třídě, v počítačové pracovně, na školní zahradě nebo v prostorách Centra ekologické výchovy Zvoneček, které zajišťují příjemnější prostředí pro realizaci jednotlivých aktivit. V přehledu aktivit v rámci jednotlivých ročníků jsou uvedeny - výstupy v rámci jednotlivých průřezových témat (jejich přehled viz příloha Globální výchova je také propojena s výstupy ŠVP školy a má již mnohaletou tradici.

VÝSTUPY MKV v předmětu **GLOBÁLNÍ VÝCHOVA pro 2. stupeň**

MKV

A - Kulturní diference (Společenská diverzita)

Žák:

1. reflektuje vlivy, které spoluutvářejí identitu člověka, uvědomí si jedinečnost lidské identity a uvede příklad na sobě samém a srovná jej s příklady spolužáků
2. vyjmenuje příklady symbolů, rituálů a norem v rodině, škole, obci, regionu a rozliší, které jsou mu bližší a které méně; v diskusi odůvodní své postoje
3. popíše slovně vlastní zkušenost s projevy kulturní rozrůzněnosti a na příkladech objasní různorodost jako příležitost pro seberozvoj (uvádí příklady pozitivních zkušeností i negativních reakcí a je schopen uvažovat o tom, zda a proč jej ovlivnily)
4. na konkrétních příkladech doloží, jak rozumí tomu, že členové určité sociální skupiny nemusejí odpovídat charakteristikám, jež jsou dané skupině přisuzovány (sociální stereotypy)
5. přiměřeně reaguje na situace, v nichž je on sám nebo jeho spolužák či někdo blízký obětí etiketizace (labelingu)
6. adekvátně reaguje v situacích, při nichž se setkává s odlišným chováním, než jaké očekával

B - Lidské vztahy

Žák:

1. vnímá kulturní, sociální, náboženskou či generační příslušnost jako příležitost k sebepoznání, seberozvoji a k vzájemnému obohacení, nikoli jako problém bránící udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi
2. na základě vlastní zkušenosti třídního kolektivu vysvětlí důležitost integrace ve vrstevnických a profesních vztazích
3. uvede konkrétní příklady předsudků a vžitých stereotypů v mezilidských vztazích a zaujímá k nim kritický postoj
4. uvědomuje si a na konkrétních příkladech uvede, jak diskriminace a xenofobie a extremismus mohou narušit mezilidské vztahy, jaké jsou jejich negativní dopady na život v dané lokalitě (regionu) a jakou roli sehrávají média
5. vciťuje se do druhého, vědomě rozvíjí svoji toleranci a empatii; řeší konflikty, které mohou vyvstat při setkání s odlišností
6. popíše, co všechno se člověk musí naučit při přechodu do jiného životního prostředí (jiný třídní kolektiv, přestěhování se do jiné země apod.)
7. projevuje solidaritu s ostatními lidmi (ať již ve svém nejbližším okolí, či ve světě) a podle potřeb nabídne pomoc druhým lidem; na konkrétních příkladech uvede možnosti aktivního zapojení do pomoci druhým lidem

C - Multikulturalita (Interkulturalita)

Žák:

1. uvede příklady prolínání kultur a na nich si uvědomuje, že kultura je proměnlivá v kontextu životních zkušeností a není přesně ohraničená
2. uvede příklady, kdy si uvědomuje, že určité projevy chování mohou vycházet z odlišných příčin, a naopak shodné důvody mohou vést k rozdílnému chování a jednání. Uvede příklady z vlastní životní zkušenosti (např. verbální a nonverbální projevy, způsoby jednání)
3. samostatně vyhledává, třídí a kriticky nahlíží na informace z různých zdrojů, které se týkají interkulturních kontaktů (rozpozná stereotypní a xenofobní projevy a projevy extremismu a dokáže na ně upozornit, případně adekvátně reagovat)
4. zná základní rozdělení jazyků ve světě a jejich rovnocenné postavení
5. aktivně využívá znalosti cizích jazyků v různých komunikačních situacích běžného života rozličného společenství lidí; je si vědom úskalí spojených s významovými posuny a různými zdvořilostními projevy
6. diskutuje na téma, jak je možno pozitivně ovlivnit soužití rozdílných sociokulturních skupin
7. na základě osobních zkušeností a prožitků se zapojuje do diskuse na téma soužití rozdílných sociokulturních skupin, zamýšlí se a navrhuje, jak toto soužití pozitivně ovlivňovat.

D - Principy sociálního smíru a solidarity (Principy sociální soudržnosti)

Žák:

1. pojmenuje situace v České republice i ve světě, při kterých dochází k porušování lidských práv a které ohrožují společenskou stabilitu, dokáže navrhnout možná řešení
2. na konkrétních příkladech popíše, jak nerovnosti mezi bohatými a chudými lidmi mohou ohrožovat soudržnost společnosti a jaké jsou možnosti minimalizace tohoto ohrožení
3. uvede příklad vytěsňování ze společnosti z důvodu sociokulturní odlišnosti (např. on sám nebo někdo jiný –známý v okolí, literární či filmová postava) a popíše okolnosti, při kterých se s tímto projevem setkal
4. objasní a na příkladech doloží, jak se rozličné různosti mohou stát zdrojem vzájemného obohacování, a ne činitelem rozdělení a konfliktu
5. naslouchá a diskutuje s ostatními spolužáky o osobní odpovědnosti jedince za to, že ve společnosti nedochází k diskriminaci jednotlivců a sociokulturních skupin s cílem vytěsnit je na její okraj
6. uvádí konkrétní možnosti, jak se občané mohou aktivně spolupodílet na posilování soudržnosti ve společnosti

ZŠ SMRŽOVKA Konkretizace MKV v ŠVP

Jako nakročení a inspiraci pro další školy považujeme tabulku konkretizace PT. Tato tabulka by mohla odstraňovat velkou bolest při realizaci PT MKV. Při tzv. integraci do předmětů (oborů) se děje většinou prosté přiřazení tématického okruhu k výstupům ŠVP, učivu, případně k výstupům RVP. Tento zápis je zcela nepřehledný a mnohdy se také ztrácí úmysl integrace PT tvůrce ŠVP. Často také signalizuje zmatenost tvůrců. Proto je považovat za progres snahu zpřesnit a zpřehlednit integraci PT do oborů. O toto zpřehlednění se pokusili v ZŠ Smržovka tabulkou umístěnou níže. (příklad uvádí pouze 6. ročník ze strany 499 – 503 ŠVP).

Tabulka sice neobsahuje konkrétní cíle jednotlivých PT a také MKV, ale je nutno tuto tabulku považovat za ojedinělý a prospěšný pokus o zpřehlednění začlenění nejen MKV do výuky.

Konkretizace průřezových témat v 6. ročníku

Průřezové téma	Předmět	Tématický okruh	Realizace
OSV/Osobnostní rozvoj – Rozvoj schop. poznávání	M	Geometrie v rovině a v prostoru	<ul style="list-style-type: none"> - konstrukce úhlů - početní operace - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů
	Pč	Technické nákresy	<ul style="list-style-type: none"> - práce s technickými nákresy - práce ve dvojicích, skupinová práce - rozvoj představitivosti
OSV/Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí	Tv	Činnosti ovlivňující zdraví	<ul style="list-style-type: none"> - kompenzační a relaxační cvičení - cvičení zaměřená na tělo a psychiku - cvičení motivující kladný vztah k sobě samému a zdravému a vyrovnanému sebepojetí
OSV/Osobnostní rozvoj – Psychohygiena	Vv	Vyjádření vlastních pocitů a prožitků různými výtvarnými technikami	<ul style="list-style-type: none"> - výtvarné vyjádření vnitřního světa žáka - výtvarné vyjádření pocitů radosti, štěstí, smutku, naděje... - skupinová práce - Já a lidé kolem mne - tvorba při poslechu relaxační hudby

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

OSV/Osobnostní rozvoj – Kreativita	Vv	Barevné tóny	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišení barevných tónů a jejich odstínů - svět fantasy - představivost - použití různých výtvarných technik - realizace v učebně, v přírodě (rozdíl ročních období)
OSV/Sociální rozvoj – Poznávání lidí	Rv	Mezilidské vztahy	<ul style="list-style-type: none"> - skupinová práce - práce ve dvojicích - komunikace verbální a nonverbální - interaktivní hry, vytváření pravidel komunikace ve třídě, ve škole,... - dramatizace
	Tv	Skupinové hry	<ul style="list-style-type: none"> - pravidla při skupinových hrách, proč je musíme dodržovat - pomoc spoluhráči, slušnost a respekt vůči soupeři - fair play
OSV/Sociální rozvoj – Komunikace	Čj	Komunikační a slohová výchova	<ul style="list-style-type: none"> - mluvní cvičení - zásady dorozumívání - mluvený a psaný projev - cvičení na rozvoj mluvního projevu, vyjadřování - didaktické hry
	Aj	Dorozumím se anglicky	<ul style="list-style-type: none"> - využití slovní zásoby - výslovnost - tvorba krátkých textů - komunikace ve dvojicích, ve skupinách - komunikační hry, doplňovačky - propojení kresby s popisem
OSV/Sociální rozvoj – Kooperace a kompetice	Tv	Olympijské myšlenky	<ul style="list-style-type: none"> - naplňování myšlenek olympijských her - čestné soupeření - seberelugace v situaci nesouhlasu - sport ve skupině – týmu - utváření týmových pravidel - respekt k sobě a druhým

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

OSV/Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Inf	Já a internet	<ul style="list-style-type: none"> - práce s internetem - klady a zápory internetu - diskuse - internet může pomoci/uškodit - mezilidské vztahy a komunikační technologie - etika při tvorbě mailů, webových stránek - pravdivost/nepravdivost sdělení na internetu - práce ve dvojicích - vyhledávání informací na internetu
EGS/Objevujeme Evropu a svět	Nj	Žijeme v Evropě	<ul style="list-style-type: none"> - německy mluvící země a jejich zvyky, tradice - základní odlišnosti ve fonetice čj\nj - využití slovní zásoby – komunikace ve dvojicích, ve skupinách - didaktická cvičení, hry - vyhledávání informací o německy mluvících zemích, tvorba referátů
MuV/Kulturní diference	Ov	Nejsme všichni stejní	<ul style="list-style-type: none"> - odlišnost kulturní, národní, ale i vzhledová, zájmová... - potřeba tolerance ve třídě, škole, společnosti, ČR, Evropě, ve světě - skupinová práce, interaktivní hry - vyhledávání informací v médiích, prezentace odlišností (řeč, barva pleti, oblečení, stravování, svátky, tradice,...)
MuV/Lidské vztahy	Rv	Žijeme spolu	<ul style="list-style-type: none"> - uspořádání rolí v rodině, třídě, škole, společnosti - tvorba práv a povinností, konkrétní příklady - výměna rolí (na jeden den) v rodině a následná diskuse, prezentace zážitků - jak já žák mohu ovlivnit dobré vztahy doma, s kamarády,... - co se mi daří, co mohu zlepšit - interaktivní hry skupinová práce

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	Čj	Oblíbení hrdinové	<ul style="list-style-type: none"> - vlastní četba - prezentace zážitků z filmu, četby, představení, vyhledávání kladů oblíbeného hrdiny - dramtizace vybrané kapitoly, příběhu - porovnávání hrdinů (vlastnosti) - práce s textem, dotvoření příběhu,...
MuV/Multikulturalita	Aj	Kolik řečí umíš, tolikrát jsi člověkem	<ul style="list-style-type: none"> - čtení jednoduchého textu - recitace říkanek - vyhledávání informací z textu - vyhledá význam neznámého slova - dialog - konverzace ve skupině - uplatnění gram. pravidel - význam užívání cizího jazyka – scénky, dramtizace – Já v cizím městě, Nakupování, Prázdniny, Seznamování se,....
	Nj	Kolik řečí umíš, tolikrát jsi člověkem	<ul style="list-style-type: none"> - čtení jednoduchého textu - recitace říkanek - vyhledávání informací z textu - vyhledá význam neznámého slova - dialog - konverzace ve skupině - uplatnění gram. pravidel - význam užívání cizího jazyka – scénky, dramtizace – Já v cizím městě, Nakupování, Prázdniny, Seznamování se,....
EV/Ekosystémy	Z	Životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> - skupinová práce, práce ve dvojicích - vyhledávání informací k danému tématu a jejich prezentace - výlet do okolí školy - zpracování úvahy (diskuse) Naše země (krajina) včera a dnes/Co nás čeká?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	Př	Ohrožení živočichové	<ul style="list-style-type: none"> - skupinová práce – počítačová nebo výtvarná prezentace živočichů dávno vymřelých, ohrožených v ČR, ohrožených ve světě a nejčastěji se vyskytovaných v lokalitě Jizerské hory - vyhledávání a zpracování informací s označením použité literatury - sestavení pravidel, jak já sám mohu pomoci přírodě
EV/Základní podmínky života	Z	Voda kolem nás	<ul style="list-style-type: none"> - vztahy vody a života, význam její ochrany - K čemu všemu potřebuji vodu, Kde kolem mne je voda? – vyhledávání informací z různých zdrojů na dané téma, práce s atlasem - diskuse - skupinová práce - exkurze k vodnímu zdroji
MeV/Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Ov	Reklama	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivní a negativní reklama, druhy reklam, základní prvky – vyhledání příkladů z různých masmédií - práce ve dvojicích, ve skupinách - dramatizace reklamy na vlastní výrobek, zařízení, činnost - diskuse k danému tématu (Co na mne působí u reklamy, Podléhám reklamě a jaké,...)
MeV/Tvorba mediálního sdělení	Inf	Textový soubor	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná tvorba věcně správného a komunikačně vhodného mediálního sdělení - tisk dokumentu - úprava dokumentu - práce s textem dle pokynů učitele - tvorba příspěvků pro školní časopis GES

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	Čj	Slohové útvary	<ul style="list-style-type: none"> - sestavení vzkazu, objednávky, inzerátu, oznámení, zprávy.... dle pokynů učitele - vyhledávání slohových útvarů v médiích – práce ve dvojicích, skupinová práce - diskuse - vyprávění o svých zážitcích - tvorba příspěvků pro školní časopis GEŠ
	Aj	Píšeme anglicky	<ul style="list-style-type: none"> - s pomocí cizojazyčného slovníku žák vytvoří jednoduché sdělení k probíranému tématu (může doplnit kresbou) - samostatná, skupinová práce nebo práce ve dvojicích - prezentace sdělení - vyhledávání a třídění informací z různých informačních zdrojů - tvorba příspěvků pro školní časopis GEŠ